

OBSAH

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	2
1.1. Identifikační údaje o objektu	2
1.2. Identifikační údaje SHP	2
2. ÚVOD	3
4. ARCHITEKTONICKÝ POPIS	4
4.2.1 Popis celkový	4
4.3. Popis jednotlivých prostorů	4
4.5. Vnitřní nádvoří – plocha	7
6. ARCHITEKTONICKÉ A PAMÁTKOVÉ HODNOCENÍ	8
6.1. Stavebně – historický a památkový význam areálu	8
6.2. Soupis hodnotných prostor	8
6.3. Soupis hodnotných konstrukcí a detailů	9
6.4. Soupis hlavních závad	9
7. SMĚRNICE PRO BUDOUCÍ VYUŽITÍ A REKONSTRUKCI OBJEKTU	10
7.1. Obecné zásady	10
7.2. Zásady pro využití areálu	10
7.3. Architektonické a dispoziční zásady	10
8. ZÁVĚR	13
9. PŘÍLOHY	14
9.3. Obrazová dokumentace	14
9.3.4. Fotodokumentace současného stavu	14
9.3.5. Plánová dokumentace	15
9.3.5.2. Vyhodnocení stavebního vývoje.....	15
9.3.5.3. Památkové hodnocení	15
9.3.5.4. Legenda	15

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

1.1. Identifikační údaje o objektu

název objektu:	budova Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové
místní určení:	Hradec Králové, Náměstí Svobody 1
číslo popisné:	301
určení stavby:	stavba občanského vybavení
parcelní číslo:	st. 392, 759
památková ochrana:	památkově chráněné území
katastrální území:	Hradec Králové 646873
obec:	Hradec Králové
okres:	Hradec Králové
obec s rozšířenou působností:	Hradec Králové
SOMV:	Hradec Králové
rejstříkové číslo ÚSKP:	31888/6-4542; datum prohlášení 20. 1. 1981
GPS:	50°12'34.473"N, 15°49'36.203"E
vlastník:	Univerzita Hradec Králové, Rokitanského 62, 500 03 H. Králové

1.2. Identifikační údaje SHP

zpracovatel:	Mgr. Marek Madaj, Ph.D. Zahradní 578, 542 33 Rtyně v Podkrkonoší mmm.ex@seznam.cz
--------------	---

objednatel:	Architekti Hrůša a spol., Ateliér Brno, s.r.o., Žižkova 5, 602 00 Brno
-------------	---

typ průzkumu:	standardní nedestruktivní
období pořizování dokumentace:	únor – březen 2018

Tato práce vznikla tvůrčím zpracováním autora, je jeho duševním vlastnictvím a je chráněna autorským právem podle autorského zákona. Ve smyslu tohoto zákona jsou chráněny i její jednotlivé části. Části nebo celou práci lze mechanicky, elektronicky nebo jinak reprodukovat pouze se svolením autora.

2. ÚVOD

Aktualizace stavebně – historického průzkumu budovy Pedagogické fakulty v Hradci Králové z roku 2012 vznikla na objednávku fy "Architekti Hrůša a spol., Ateliér Brno", zpracovatele aktuálních stavebních úprav objektu. Stavba je zapsanou nemovitou kulturní památkou s rejstříkovým číslem ÚSKP 31888/6-4542 od 20. 1. 1981, rozhodnutím OK ONV č.j. 21/81 ze dne 14. 1. 1981¹.

Objekt občanské vybavenosti byl v průběhu své existence využíván v souladu se svým určením jako školní ústav, s výjimkou průběhu světových válek, přičemž v těchto intermezzech nedošlo k výraznějším stavebním úpravám. Na objektu probíhaly rekonstrukce a udržovací práce zejména v 60. letech 20. století, které jej pozměnily pouze v detailech. Z oprav většího rozsahu se jednalo o výměnu střešní krytiny, částečně i oken (vnitřní fasády do nádvoří, částečně jihozápadní vnější).

V letech 2014 – 2015 proběhly poslední úpravy stavby – do prostoru bočního vstupu v pravém křídle budovy a v prostoru nad ním byl instalován výtah pro zajištění bezbariérového přístupu do budovy, na nádvoří odstraněny přístavby z roku 1973, v prostoru 11070 odstaněno vestavěné nepůvodní vložené polopatro, byla kompletně vyměněna okna a opraveny vnější i dvorní průčelí včetně sochařské výzdoby.

Podmínky pro provedení průzkumu byly vyhovující. Objekt byl v době průzkumu přístupný v zásadním rozsahu. Podmínky byly optimální především z důvodu mimořádné dochovanosti původní stavební dokumentace, která po srovnání se skutečným stavem nejevila rozdíly.

Aktualizace SHP navazuje na SHP z roku 2012, potvrzuje a přebírá z původního textu řešení a závěry ohledně rozborů historie a stavební historie stavby a věnuje se stávajícímu stavu budovy po úpravách z let 2014 – 15, elaborát dále doplňuje soupis hodnotných architektonických prvků formou karet.

Provedení a úspěšné dokončení SHP by nebylo možné bez vstřícného přístupu objednatele arch. P. Hrůši, dále i správě objektu, které autor výzkumu děkuje.

1 Rejstřík Státního seznamu nemovitých kulturních památek 1, poř. č. 4542.

4. ARCHITEKTONICKÝ POPIS

Seznam níže popisuje pouze ty části exteriérů a interiérů, jenž od popisu z roku 2012 doznaly změn, číslování popisu z roku 2012 se přejímá.

4.2.1. Popis celkový

Dvorní průčelí doznalo podstatnějších změn oproti stavu z roku 2012. Především dvě přízemní vestavby ze 70. let 20. století v prostoru mezi sanitárními přístavky a rizalitem byly úplně odstraněny. V průčelí zadního traktu byly restituovány do předchozího stavu dvě dvojice oken do chodby 11005 spolu se sklepními okny, včetně příslušných částí průčelí.

V přízemí levého křídla v přízemí byla v červnu 2014 repasována přístupová rampa s vyzděným balkonem a kovaným zábradlím, vstup z této rampy do místnosti 11380 zazděn a přilehlá část průčelí překomponována.

V celé budově byla vyměněna okna (kromě bočního schodiště 11007, a jen částečně v aule 13010), repliky původních oken i v průběhu času již vyměněných, vyměněny i vstupní dvojité dveře (do chodby 11040) k někdejšímu bytu, místy vyměněn i klikový aparát – vstup do 11005 (zde užito mnohem vhodnějšího náhradového typu, než jaký se běžně užívá v interiérech). Byly opraveny a do jednotné barevnosti uvedeny veškeré průčelní omítky dvorní i vnější, restaurátorsky očištěny plastiky.

U vnějšího průčelí byla během oprav zjištěna vyústění větráků pod okny druhého patra ve druhé, šesté a osmé okenní ose od předního obloukového nároží (místnosti 13162, 13150 a 13130). Tato vyústění byla situována uprostřed motivu okvětí, překryta jádřincem.

Sklepní okna v průčelích zadního traktu do nádvoří nově opatřena jednotným krytem - plechovým uzávěrem se třemi žebry, členícími prvek na čtyři čtverce, tyto jsou každý opatřen pětinasobnou perforací vytvářející čtvercové útvary – větráky dokmponovány dle původní předlohy, barevný nátěr zelený. Sklepní okna v průčelích levého bočního traktu do nádvoří nově opatřena malými prosklenými okny ve stylu velkých oken horních podlaží.

Sklepní okna v průčelích vnějších traktů – po levé straně budovy vzadu, podél řeky a částečně na hlavním průčelí nově opatřena jednotnou ozdobnou mříží s volutovým vzorem, členěnou na zrcadlově symetrické čtvrtiny do kříže – základem každé čtvrtiny esovitá voluta s odbočkama, vloženo do obdélného rámu 85 x 35 cm a propojeno objímami a nýty; sestava podložena hustě diagonálně perforovanou plechovou mříží, kovářská práce, barevný nátěr zelený.

4.3 Popis jednotlivých prostorů

Hlavní chodba novější přístavby **11005** není v přízemí se starší hlavní chodbou 11001 přímo propojena. Chodba je plohostropá, probíhá po celé délce boční osy zadního křídla, přibližně ve svých třetinách je dvakrát lomena pod tupými úhly; na svých koncích lomeně ústí k bočním vstupům. Je přístupná vstupem z nádvoří, a rovněž i dvěma, bočními vstupy, z nichž pravý s výtahem je používán, levý je funkční, nepoužívaný. Hlavní vstup obsahuje schodiště se zábradlím, tvarově odvozeným od zábradlí bočního schodiště, původně symetrická skladba porušena vestavbou

vnitřních zdí v 60. letech 20. století, kdy jedno křídlo zábradlí (pravé) odstraněno nebo zazděno. V tomto prostoru je také vstup do suterénu přístavby. Schodišti jsou opatřeny i boční vstupy. Chodba je dvakrát opatřena kyvnými dveřmi s nadsvětlíky (třetí kyvné dveře 11007), její povrch dnes zakrývá novodobé linoleum; na dolní podestě vstupního schodiště tvoří podlahu betonová dlažba z šachovnicově diagonálně kladených černých a bílých dlaždic v rámu. Chodba je (po posledních úpravách – po **odbourání nepůvodních přístavků** v přízemí) nově přímo osvětlená dvěma dvojicemi oken do nádvoří; dále čtveřicí oken z dodatečně vzniklých místností středového nádvorního rizalitu 11300, 11310 a 11320 vzniklých v 60. letech, původně šaten s lehkými mřížovými stěnami. Tato okna jsou zabílena.

Z chodeb **11070** (původně chodba ředitelského bytu s příčkou oddělenou místností služby) a **11040** (původně chodba ředitelského bytu s příčkami oddělenou koupelnou a dvěma toaletama) při posledních úpravách **odstraněny příčky a mezipatro**, prostora sjednocena do jedné, využívané jako chodba. Jako připomínka mezipatra zbyly ve zdi elektrické zásuvky a zbytky instalací ve výši záklenků oken. Chodba je osvětlena trojicí oken do dvora, nedávno nahrazenými odpovídajícími novotvary, stejně jako nepoužívaný vstup na nádvoří – zdvojené dvoukřídlové dveře s nadsvětlíkem (ještě nedávno s původní klikou a štítkem). Nedávno zazdžené poslední okno odslepeno a při posledních úpravách upraveno na dveřní vstup do prostoru 11380, předtím přístupné ze dvora rampou dveřním prostupem vzniklým z původního okna, nyní však zcela zazdženým. Chodbu v zadní části uzavírá novodobý dveřní prostup (s číslem 11090) do prostoru 11007, v přední straně zůstává přístupná zdi s dvojitými dveřmi z chodby 11001 (kde z 11001 koule nahrazena klikou) – přičemž byla uvolněna volná komunikace do chodby 11005, předtím přístupné pouze přes dvůr (prostory 11070 a 11040 předtím sloužily jako uzavřená součást kabinetu). Podlaha pokryta novým linoleem.

Plochostropý prostor chodby bočního vchodu **11210** (do roku 2014 užívaný jako skladiště) restituován jako funkční komunikace, otevírající boční vstup do budovy po pravé straně, ústící do chodby 11005. Do střední levé části **vestavěna výtahová šachta** s výtahem, část původního schodiště se sedmi žulovými schodišťovými stupni s profilovanou schodnicí zachována; původní mřížová stěna s kruhovými terčí zcela odstraněna. Vstup z ulice s nadsvětlíkem plně zachován, podlaha nahrazena novodobou dlažbou šachovnicově diagonálně kladených černých a bílých dlaždic.

V prostoru tělocvičny **11230** bylo kromě oken **vyměněno obložení stěn**, a to ve všech původních, třech plochostropých prostorech - velké místnosti o šesti oknech boční fasády do ulice, menší obdélníkového půdorysu o dvou oknech do dvora a místnosti v pravém předním rohu. Při této výměně na rozdíl od předchozího stavu rovněž překryty radiátory; obklady ve světlejším odstínu, totéž i podlaha. Všechny tyto prostory (také 11240) jsou oproti jiným v prvním podlaží sníženy na přibližnou úroveň okolního terénu z důvodu dosažení optimální výšky vhodné pro tělocvičnu. Beze změn zůstaly další prvky – prostory oddělující mohutný v osmi řadách nýtovaný nosník na obdélném pilíři, strop překrytý stropními podhledy, i na něj přikotvena příčná traverza na zavěšení tělocvičního náradí. Rohová místnost je od největší oddělená širokým a vysokým prostupem, uzavřeným segmentem. Nová okna do ulice (6 + 3) ovšem postrádají pákový mechanismus (původní jej obsahovaly v případě prvního a posledního z šestice). Do tělocvičny se sestupuje z prostoru šaten 11220 po šesti původních žulových schodech s profilovanými schodnicemi, a

vstupuje jednokřídlými původními dveřmi (klika bakelitová, nepůvodní), další dveře jsou v ose naproti těmto dvoukřídlové původní, stejné jako další v zaoblené rohové místnosti, původně šatny.

Plochostropá prostora **12140** (nedávno laboratoř instrumentálních metod, původně kabinet pokračovací školy, dnes bez využití) je přístupná z chodby 12002 obvyklými dvoukřídlými dveřmi se špaletou otevřenou do chodby, upravenými bez křídel i závěsů, tvořící orámovaný otevřený prostup. Dveřní rám je oboustranně opatřen novým fládrováním (původní dveřní křídla složeny na půdě nad 13090). Prostora je tenkou zděnou příčkou rozdělena na přibližné třetiny, přičemž do střední části vlevo **vestavěna výtahová šachta** s výtahem, přístupným z přední, otevřené části do chodby 12002. Vlastní zbytek prostory je tak výrazně umenšen, je přístupný z přední otevřené části pseudokopii obvyklých vstupních jednokřídlých dřevěných dveří. Menší, úzkou místnost osvětluje jedno okno s pravoúhlým záklenkem, nacházející se v pravoúhlé nise – arkýři, vysunutém nad boční vchod budovy. Okno s větrákem bez pákového systému je nedávno nahrazeno rámcově odpovídajícím novotvarem. (nepůvodní průchod do místnosti 12150 zazděn). Podlaha vlastní místnosti je pokrytá linoleovými čtverci, podlaha přední otevřené části novodobou dlažbou šachovnicově diagonálně kladených černých a bílých dlaždic.

Obdobně plochostropá prostora **13140** (nedávno kancelář, původně kabinet pokračovací školy, dnes bez využití) je přístupná z chodby 13002 běžným dveřním rámem dvoukřídlových dveří se špaletou otevřenou do chodby, bez křídel i závěsů, tvořící orámovaný otevřený prostup. Dveřní rám je oboustranně opatřen novým fládrováním (původní dveřní křídla složeny na půdě nad 13090). Prostora je tenkou zděnou příčkou rozdělena na přibližné třetiny jako v předchozím případě, do střední části vlevo **vestavěna výtahová šachta** s výtahem, přístupným z přední, otevřené části do chodby 13002. Průchod do místnosti 13130 při posledních úpravách zazděn. Vlastní zbytek prostory na půdorysu písmene "L" je tak výrazně umenšen, je přístupný z přední otevřené části pseudokopii obvyklých vstupních jednokřídlých dřevěných dveří v úpravě světle hnědé barvy. Menší, úzkou místnost osvětluje jedno okno s pravoúhlým záklenkem, nacházející se v pravoúhlé nise – arkýři, vysunutém nad boční vchod budovy. Okno s větrákem bez pákového systému je nedávno nahrazeno rámcově odpovídajícím novotvarem. Podlaha vlastní místnosti je pokrytá linoleovými čtverci, podlaha přední otevřené části novodobou dlažbou šachovnicově diagonálně kladených černých a bílých dlaždic. V odělovací zdi navíc nika pro inženýrské sítě.

Výměna oken v aule **13010** (původně také velký sál), druhá nejrozsáhlejší prostoře školy, popřední z hlediska významu a především výzdoby, proběhla mírně odlišně – vyměněny nebyly celé rámy i s okenicemi, ale pouze vnější křídla, do nichž založena technickou normou požadovaná izolační dvouskla, vyměněny i závěsy oken – užity standardní válečkové závěsy, na které poté nastrčeny ozdobné duté válce s kuželovými konci a kuličkou; vnitřní křídla beze změn, pouze nutná repase.

V prostoru krovu při nedávých stavebních úpravách (kromě výměny oken) ke změnám nedošlo, pouze jsou patrné zjišťovací technické sondy v mladší části budovy.

4.5. Vnitřní nádvoří - plocha

Plocha nádvoří je celoplošně pokryta hrubým, neupraveným betonem, rozpraskaným do amorfních ker; místy vystupují lité mříže kanalizačních šachet s výzdobou. Po odstranění přístaveb připojeny i takto získané plochy obdobného rázu. Středem v ose, mezi výstupem z hlavního schodiště a vstupem do zadního křídla, je chodník složený ze čtvercových betonových dlaždic.

V minulosti byly tyto plochy parkově upraveny (viz plán Bém a Gessner 1897). Do této plochy vstupuje nástupní rampa s původního ředitelského bytu po levé straně, průchozím oknem z chodby 11070. Prostor před nimi je segmentově vyklenutý, přístupný schodištěm o 8 stupních.

6. ARCHITEKTONICKÉ A PAMÁTKOVÉ HODNOCENÍ

6.1 Stavebně – historický a památkový význam areálu

Budova č.p. 301 je zapsaná v Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek pod číslem ÚSKP 31888/6-4542 od 20. 1. 1981, rozhodnutím OK ONV č.j. 21/81 ze dne 14. 1. 1981, jedná se tedy o kulturní památku ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., jako "příklad uplatnění monumentální neobarokní architektury v městském prostoru, urbanisticky významná poloha na předmostí Pražského mostu. Hodnotné uměleckořemeslné části stavby (štuková a sochařská výzdoba, kované mříže, zábradlí schodiště, slohové dveře ap.).² Předmětem ochrany je budova č.p. 301 včetně přístupového schodiště³.

Z památkového i architektonického hlediska je budova hodnotná v celém rozsahu své dispozice a téměř všech konstrukcí. Hodnotné jsou obvodové i původní vnitřní dělicí zdi, klenby a stropy, dochované interiérové detaily (kamenické články – vstupní portál) a další prvky. Přehled všech hodnotných konstrukcí, architektonických a řemeslných detailů je uveden v následujících seznamech. Podrobné vyhodnocení jednotlivých konstrukcí a prostor je obsaženo v plánové dokumentaci.

6.2 Soupis hodnotných prostor

V seznamu jsou uvedeny hlavní prostory, určující památkovou podstatu objektu.

Ostatní hodnotné prostory, dotvářející památkovou podstatu objektu, jsou patrné z plánové dokumentace. Na plánech 9.3.5.3.1a. - 9.3.5.3.5a. jsou plnou šedou barvou vyznačeny konstrukce, v nichž spočívá památková hodnota budovy. Jsou to prostory v přízemí - chodby 10000, 10001, 10002, 10010, 10050; místnosti 10030, 1040, 10020, 10030, 10040, 10060, 10070, 10080 a 10090; v 2. podlaží je to podloubí, chodby 11001, 11002, 11005, 11040, 11070, 11131; prostory 11004, 11006, 11007, 11000, 11003, 11020, 11030, 11050, 11060, 11080, 11100, 11110, 11130, 11132, 11140, 11150, 11160, 11170, 11180, 11190, 11200, 11201, 11202, 11210 mimo vestavby výtahu, 11220, 11230, 11240, 11250, 11251, 11252, 11260, 11350 a 11380. Hodnotnými prostory jsou i 11300, 11310 a 11320 (bývalé šatny), bez ohledu na mladší vestavbu zděných příček. Ve třetím podlaží opět chodby 12001 a 12002, prostory 12003, 12010, 12020, 12022, 12023, 12030, 12040, 12041, 12042, 12043, 12050, 12051, 12052, 12053, 12060, 12070, 12071, 12080, 12090, 12100, 12110, 12120, 12121, 12130, 12140 mimo vestavby výtahu, 12150, 12160, 12161, 12170, 12171, 12172, 12180, 12181; rovněž prostory bývalých šaten 12210, 12220 a 12230. Ve čtvrtém podlaží chodby 13001 a 13002, prostory 13010, 13020, 13030, 13040, 13050, 13060, 13061, 13062, 13063, 13070, 13080, 13090, 13100, 13110, 13120, 13130, 13131, 13140 mimo vestavby výtahu, 13150, 13160, 13161, 13162, 13170, 13171, 13172, 13173, 13203, 13220, 13230 a bývalé šatny 13210 a 13200.

Hodnotnými jsou i veškeré prostory v pátém podlaží ve starší i novější části, nad učebnami i chodbami včetně středové komínové zdi s okny a železným ochozem nad nádvořím.

2 Evidenční list V. Paukrta 1982; uloženo archiv EDIS NPÚ Josefov.

3 Evidenční list nemovité památky, Ústřední seznam kulturních památek ČR, revid. 2007; archiv EDIS NPÚ Josefov.

Příčky novějších úprav, rozdělující původní prostory, nejsou předmětem památkové hodnoty budovy, a jejich existence je limitovaná pouze provozními požadavky stávajícího využití. Totéž platí i o vestavěných mezipatrech v místnostech 11140, 11170, 11190 a 11240.

6.3. Soupis hodnotných konstrukcí a detailů

Hodnotné konstrukce jsou veškeré stavební konstrukce první a druhé stavební fáze (obvodové nosné zdi, klenby v prostorech suterénu a chodeb, stropy v místnostech a chodbách, schodiště, krovy v prostorech půdy, dláždění všech prostor) včetně sochařské výzdoby před hlavním průčelím (sfingy z roku 1903) a na atikách (čtyři alegorické skupiny pískovcových plastik na soklech, segmentové štítky se zlacenými písmeny MCM), včetně všech průčelí a interiérů se štukovou a truhlářskou výbavou a dekorací (římsy, štuková a sochařská výzdoba, táflování, okna a dveře s obložkami, železné schodiště na půdu, krov s vazebním systémem, systém odvodu dešťové vody s krytými žlaby).

Tyto prvky jsou podrobněji pojednány v soupisu hodnotných prvků formou jednotlivých karet, tvořící přílohu tohoto elaborátu.

6.4. Soupis hlavních závad

Celkový stavebně – technický stav objektu je vyhovující, nejsou patrná žádná podstatná narušení.

Vnitřní i vnější průčelí byla v nedávné době opravena⁴, vrstvy akrylátových nátěrů odstraněny, poškození jednotlivých prvků zastaveno a chybějící doplněny.

Střechy jsou od poslední opravy počátkem 80. let jednotně provedeny v měděném plechu, detaily původní výzdoby – výrazné korunovité nástavce vyústění větracích šachet a dekorativně tvarované krytí mezištítů - byly odstraněny, čímž bylo způsobeno zároveň s odstraněním výrazně členité struktury původní krytiny fádlní výtvarné vyznění stavby.

Části nádvoří budovy, stejně tak jako některé části průčelí včetně plastik sfing v poslední době místy nově pokrývají výrazné zelené řasy, oproti předchozímu stavu.

V interiérech působí značně cizorodě povrchová úprava podlah – nálepy linolea zejména v chodbách, jejichž původní výraz, dosud patrný výzdobou stěn s původními dveřními komplety a tvárností schodišť, je takto degradován.

V případě původních dřevěných kompletů nevhodně působí přednádávně osazené klikové aparáty z vysoce leštěného, světle mosazně zbarveného kovu včetně ahistorické morfologie.

Rovněž není vhodné pojetí "nového" fládrování dveří především v přední části budovy, které se uplatňuje až na výjimky pouze směrem do chodeb.

Ohledně kovářských a souvisejících prací – zde je třeba u zábradlí na několika místech doplnit chybějící lité a plechové aplikace (další doporučení přímo na kartách prvků v příloze).

Ještě v souvislosti s posledně realizovanými úpravami je na místě poznamenat několik pozorování – nově osazená okna jsou zcela nová včetně kování, postrádají klikový systém pro ovládání větracího křídla; stejně tak dveře na rampu z chodby 11040 jsou zcela nová – odstranily jednu z původních klikových aparátů, a v prostoru 112110 byla odstraněna původní mříž v původním umístění s terčovými motivy. Zazdění nepůvodních vstupních dveří z rampy do 11380 zcela odstranilo průčelní kompoziční prvek původního okna.

4 Viz též oddíl popis.

7. SMĚRNICE PRO BUDOUČÍ VYUŽITÍ A REKONSTRUKCI OBJEKTU

Poznámka: Tato kapitola shrnuje názory zpracovatele SHP na další přístup k objektu. Jde výhradně o osobní doporučení, vyplývající ze znalosti objektu. Navržená opatření nenahrazují odborná vyjádření příslušných památkových orgánů a organizací státní památkové péče (Magistrátu města Hradec Králové, Národního památkového ústavu – územního odborného pracoviště v Jaroměři - Josefově a jejich případných nástupnických organizací) ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

7.1. Obecné zásady

Budova č.p. 301 v Hradci Králové je zapsaná v ústředním seznamu nemovitých kulturních památek pod číslem rejstříku 31888/6-4542, je tedy kulturní památkou ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb. Veškerou stavební činnost, zásahy do terénu apod. je proto nutné v předstihu projednat s územně příslušnou odbornou organizací státní památkové péče (Národní památkový ústav – územní odborné pracoviště v Jaroměři - Josefově) a realizovat až na základě závazného stanoviska výkonného orgánu státní památkové péče (Magistrát města Hradec Králové).

Budova je vzhledem ke svým hodnotám určena k památkové ochraně. Veškeré stavební úpravy by měly směřovat k celkové rehabilitaci domu a neměly by přinést poškození jeho kulturních, estetických, historických, památkových ani dokumentačních hodnot.

Nutné je dbát na zachování původních charakteristik objektu jako je půdorys, dispozice a komunikační schéma; všech jeho hodnotných prostor, dále všech výše vyjmenovaných historických konstrukcí a detailů, zejména nosných i nenosných obvodových a vnitřních zdí, kleneb, stropů, krovů, kamenických prvků, výplní otvorů (dveře), dochovaných omítek s detaily a nátěry a dalších.

Úpravy by měly přispět k potlačení, nebo úplné eliminaci výše uvedených architektonických závad (zejména druhotných utilitárních úprav průčelí a hodnotných součástí dispozice).

7.2. Zásady pro využití areálu

Objekt má být v souladu se zájmem vlastníka využit především pro vzdělávací účely, s ohledem na jeho reálné možnosti i vzhledem k jeho původnímu určení a historické tradici.

7.3. Architektonické a dispoziční zásady

V rozsahu celého objektu je nutné zachovat v celistvosti stávající dispozici s původními komunikačními vazbami, včetně všech souvisejících konstrukcí (stěn, kleneb, krovu) a dochovaných detailů (původní dlažby, zábradlí, dveře s obložkami, apod.).

V několika posledních desetiletích byly na objektu provedeny četné stavební úpravy (především po roce 1960 a kolem roku 1980) potřebné k jeho užívání v rozdílné kvalitě a oprávněnosti, které však i díky památkové ochraně posledních desetiletí objekt podstatněji nenarušily a uvedly jej do nynější podoby.

Podstatným úkolem při nejbližší celkové rekonstrukci střechy je zvážit užití původního materiálu krytiny, a komínovou zeď doplnit replikami původních kovových koronovitých nástavců, výrazně dotvářejících architektonický výraz budovy.

Části nádvoří budovy (u zadního loubí), stejně tak jako některé části průčelí (včetně plastik sfing a chodiště) v poslední době místy pokrývají výrazné zelené řasy, což je rovněž nutné řešit, problém v nádvoří může souviset se zcela nevhodným vybetonováním dvorku (úpravy prováděny např. 2003), jenž býval dříve otevřený a parkově upravený – což by bylo vhodné řešit celkově obnovou původního pojetí.

V interiérech je třeba zachovat maximum možných původních prvků, ideálně originálních. To se týká především dveří, v zásadě dochovaných. Ty byly původně fládrovány ve tmavém odstínu hnědi (to rozhodně platí u dveří v zadním křídle, kde původní odstín vystupuje zpod opadávajících pozdějších nátěrů (dveře do místností 11130, 11200, 12060, 12070, stejně jako v případě obkladů i barvy dveří místnosti 12030, u dalších nutné zjistit a ověřit restaurátorským průzkumem). Tento odstín bude do budoucna vhodné použít při dalších opravách dveří, a v případě prokázání jeho existence jej uplatnit v celém rozsahu. Pojetí "nového" fládrování dveří, v nepůvodním velmi světlém odstínu především v přední části budovy, se uplatňuje až na výjimky pouze směrem do chodeb. Kromě něj jsou pochopitelně nevhodné i další nepůvodní nátěry především v různých odstínech barvy slonové kosti, dále různé formy protihlukových izolací – koženkové čalounění, které je vhodné zcela odstranit.

Dále by bylo ohledně dveří vhodné zvážit oprávněnost klikových kompletů - nevhodně působí přednádávkem osazené klikové aparáty z vysoce leštěného, světle mosazně zbarveného kovu včetně ahistorické morfologie (hlavně u nově fládrovaných dveří), vzorem by mohly být daleko vhodnější klikové aparáty osazené při posledních úpravách – v barvě přirozené bronze, vhodné střízlivě historizují tvárností (např. na vstupu ze dvora do 11005); ideální by byla inspirace původní – dochovaná u vstupních dveří 11060. Naprosto nevhodné jsou nepůvodní sestavy bakelitové a kovové – ocelové a z leštěného hliníku.

Podobně by bylo vhodné postupovat i v případě mřížek kryjících větrací prostupy – podle historického snímku auly z doby kolem roku 1900 byly i tyto v blíže barevně neznámém, avšak tmavém odstínu - tato problematika je však opět předmětem restaurátorského průzkumu.

Jak již bylo sděleno výše, výtvarně degradujícím prvkem chodeb je současný pokryv dlažeb několika typy nálepů PVC a linoleových krytin, které by bylo vhodné odstranit včetně krytin bočního schodiště, jehož žulové schodnice jsou jím opepy. Tyto úpravy byly patrně provedeny ve snaze řešit postupnou destrukci původní betonové dlažby – kterou bude ideální nahradit barevně a tvarově odpovídajícími, ale i materiálově optimálními prvky.

V případě kovářských a souvisejících prací zde kromě základních úprav (opět předmět restaurátorského průzkumu) je třeba u zábradlí na několika místech doplnit chybějící lité aplikace – především šišková ukončení mezilehlých vertikálních tyčových prvků, dále je třeba upravit do původního, obloukového tvaru (a místy i doplnit – hl. u zábradlí bočního schodiště) přinýtované plechové aplikace (další doporučení přímo na kartách prvků v příloze).

Dalším potřebným krokem v interiérech především chodeb zůstává restaurátorský prozkoumat historickou oprávněnost sanitárních omyvatelných olejových barev s nepravidelnou kanelurou, kryjících v částech chodeb přízemní pásy do výše přibližně 150 cm (někdy již přetřené), a případně je odstranit.

Naproti tomu by bylo vhodné zvážit případné ponechání sklokovových mezistěn v patrech, i z toho důvodu, že neznáme podrobnosti původního osazení těchto mezistěn, stejně tak jako vyřešit vhodnost stávajícího systému stropních svítidel v chodbách.

Nakonec ohledně zvýraznění uměleckých hodnot celkového pojetí stavby setrvávám na návrhu odstranění přerostlé vegetace (stromy) zastiňující budovu, která se vzhledem ke svému

významu stává méně výraznou a méně viditelnou, v pohledovém směru od protějšího nábřeží a ve směru k hlavnímu průčelí.

8. ZÁVĚR

Poznání každého historického objektu je složitý, dlouhodobý a otevřený proces. Aktualizace stavebně – historického průzkumu z roku 2012 na kladené požadavky odpověděla, odborný průzkum doplnil stávající bázi informací. Nové poznatky s potenciálem přínosu k poznání zkoumaného objektu jsou potřebné i pro celkové hlubší poznání stavební kultury konce 19. století a poválečné konsolidace 20. let minulého století.

Stavebně - historický průzkum bývalé Obchodní akademie v Hradci Králové potvrdil a upřesnil očekávaný vysoký historický, architektonický a především umělecký význam tohoto objektu. Průzkum co nejpodrobněji popsal stavební vývoj objektu, včetně bližšího objasnění a upřesnění jeho počátků, a nově objasnil i složité procesy předcházející jeho dostavbu ve 20. letech 20. století.

Hlavním výsledkem aktualizace prohlubuje poznání zkoumaného stavebního vývoje objektu, doplněné o soupis jeho hlavních architektonických prvků. Prostorem pro další zkoumání na téma předmětné stavby zůstává vyčerpávající interpretace slohových zdrojů a východisek spolu s podrobnou interpretací ideového obsahu jejího poměrně dramatického průčelí.

Závěrem lze konstatovat, že podmínky pro stavebně - historický průzkum byly příznivé. Především proto, že dostatek hlavně písemné dokumentace umožnil poznat podstatu, okolnosti i detaily výjimečného objektu v nebývalé míře.

V Trutnově, duben 2018
Mgr. Marek Madaj, Ph.D.

9. PŘÍLOHY

9.3. Obrazová dokumentace.

9.3.4. Fotodokumentace současného stavu

Autorem fotografií M. Madaj©, 2018; výběr, podrobná dokumentace na přiloženém DVD

9.3.4.1.	exteriér, hlavní průčelí
9.3.4.2.	exteriér, boční levé průčelí
9.3.4.3.	exteriér, boční levé průčelí, část
9.3.4.4.	exteriér, boční levé průčelí, nároží
9.3.4.5.	exteriér, hlavní průčelí, vstupní loubí
9.3.4.6.	exteriér, hlavní průčelí, vstupní loubí – socha sfingy
9.3.4.7.	exteriér, hlavní průčelí, vstupní loubí – plastika lva
9.3.4.8.	exteriér, boční pravé průčelí, nároží
9.3.4.9.	exteriér, zadní průčelí, nároží
9.3.4.10.	exteriér, zadní průčelí, středová část
9.3.4.11.	exteriér, zadní průčelí, nároží
9.3.4.12.	exteriér, dvorní průčelí, hlavní schodiště
9.3.4.13.	exteriér, dvorní průčelí, hlavní schodiště - loubí
9.3.4.14.	exteriér, dvorní průčelí, levé křídlo
9.3.4.15.	exteriér, dvorní průčelí, levé křídlo, rampa
9.3.4.16.	exteriér, dvorní průčelí, zadní křídlo, levý přístavek
9.3.4.17.	exteriér, dvorní průčelí, zadní křídlo, odbouraný přístavek l
9.3.4.18.	exteriér, zadní průčelí, středová část
9.3.4.19.	exteriér, dvorní průčelí, zadní křídlo, odbouraný přístavek p
9.3.4.20.	exteriér, dvorní průčelí, zadní křídlo, pravý přístavek
9.3.4.21.	exteriér, dvorní průčelí, pravé křídlo
9.3.4.22.	exteriér, dvůr, úprava povrchu
9.3.4.23.	exteriér, dvůr, úprava povrchu
9.3.4.24.	interiér, chodba 11005 po restituci oken l
9.3.4.25.	interiér, chodba 11005 po restituci oken l
9.3.4.26.	interiér, chodba 11005 po restituci oken p
9.3.4.27.	interiér, chodba 11005 po restituci oken p
9.3.4.28.	interiér, chodba 11040 po vybourání mezipatra
9.3.4.29.	interiér, chodba 11040 po vybourání mezipatra
9.3.4.30.	interiér, prostora 11210 po vestavbě výtahu - vstup
9.3.4.31.	interiér, prostora 11210 po vestavbě výtahu – zbytek schodiště
9.3.4.32.	interiér, prostora 11210 po vestavbě výtahu – nástup bez mříže
9.3.4.33.	interiér, prostora 12140 po vestavbě výtahu - vstup
9.3.4.34.	interiér, prostora 12140 po vestavbě výtahu – nástup, výtah
9.3.4.35.	interiér, prostora 12140 po vestavbě výtahu – nástup, vstup
9.3.4.36.	interiér, prostora 12140 po vestavbě výtahu – zbytek místnosti

- 9.3.4.37. interiér, prostora 13140 po vestavbě výtahu - vstup
- 9.3.4.38. interiér, prostora 13140 po vestavbě výtahu - nástup
- 9.3.4.39. interiér, prostora 13140 po vestavbě výtahu - zbytek místnosti
- 9.3.4.40. interiér, prostora 13140 po vestavbě výtahu - zbytek místnosti
- 9.3.4.41. interiér, prostora 11230 tělocvična – nové obložení
- 9.3.4.42. interiér, prostora 11230 tělocvična – nové obložení
- 9.3.4.43. interiér, prostora 11230 tělocvična – nové obložení
- 9.3.4.44. interiér, místnost 13010 aula – úprava oken
- 9.3.4.45. interiér, místnost 13010 aula – úprava oken
- 9.3.4.46. interiér, místnost 13010 aula – úprava oken
- 9.3.4.47. interiér, podlaží 5, půda, prostor nad aulou – břidl. deska s nápisem
- 9.3.4.48. interiér, podlaží 5, půda, doklad sond

9.3.5. Plánová dokumentace

9.3.5.2. Vyhodnocení stavebního vývoje

- 9.3.5.2.1a půdorys suterénu – podlaží 1
- 9.3.5.2.2a půdorys přízemí – podlaží 2
- 9.3.5.2.3a půdorys 1. patra – podlaží 3
- 9.3.5.2.4a půdorys 2. patra – podlaží 4
- 9.3.5.2.5a půdorys půdy – podlaží 5

9.3.5.3. Památkové hodnocení

- 9.3.5.3.1a půdorys suterénu – podlaží 1
- 9.3.5.3.2a půdorys přízemí – podlaží 2
- 9.3.5.3.3a půdorys 1. patra – podlaží 3
- 9.3.5.3.4a půdorys 2. patra – podlaží 4
- 9.3.5.3.5a půdorys půdy – podlaží 5

9.3.5.4. Legenda